

DATOS IDENTIFICATIVOS

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil

Materia	Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe infantil			
Código	O05G110V01205			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Puente Carracedo, Hipólito			
Profesorado	Puente Carracedo, Hipólito			
Correo-e	hpunte@cop.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciona ao futuro docente un coñecemento detallado sobre o proceso de aprendizaxe dos seus alumnos/as e a forma de melloralo mediante procedementos de instrución axeitados.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	• saber • saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	• saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	• saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	• saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	• saber • saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	• saber facer
CG3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	• saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	• saber facer • Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	• saber facer • Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	• saber • saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	• saber

CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	• saber • saber facer
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	• saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	• saber
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	• saber • saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	• saber • saber facer
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.	• saber facer
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	• saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	• saber • saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	• saber • saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	• saber facer • Saber estar / ser
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.	• saber facer • Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	• saber facer • Saber estar / ser
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	• saber • saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	• saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	• saber
CT3	Comunicación oral e escrita	• saber
CT6	Capacidade de xestión da información	• saber facer
CT7	Resolución de problemas	• saber facer
CT8	Toma de decisións	• saber facer • Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	• saber facer • Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	• saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	• saber facer
CT13	Razoamento crítico	• saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	• saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer as características dos estudantes de infantil así como os seus contextos coa finalidade de estimular e potenciar o desenvolvemento persoal de nenos e nenas.	CB1 CG2 CG6 CG7 CE4 CE6 CE19

Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	CB2 CG2 CG3 CG6 CE1 CE4 CE7 CE9 CE10 CE19 CE22 CT6 CT12
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade dos estudantes de infantil.	CB1 CG2 CG4 CG5 CG10 CE1 CE4 CE9 CE22 CT7 CT11
Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 0-6 no contexto familiar, social e escolar.	CB1 CB2 CG2 CG6 CG7 CG10 CE1 CE4 CE6 CE19 CT1 CT6 CT12
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía do desenvolvemento na idade infantil.	CB3 CB4 CG7 CE36 CT1 CT6
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de infantil.	CB2 CG4 CE5 CE6 CE9 CE19 CT7 CT12 CT16
Promover o traballo autónomo e en equipo coa finalidade de mellorar o logro académico e desenvolver estratexias que permitan posteriormente participar na mellora dos procesos de desenvolvemento a través das prácticas educativas.	CB4 CG5 CG10 CE6 CE8 CE21 CE29 CT8 CT9 CT15

Promover o traballo cooperativo e o traballo autónomo que permita deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe con outros docentes e profesionais.	CB4 CB5 CG5 CE6 CE8 CE21 CE29 CT8 CT9 CT15 CT16
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía da educación.	CB2 CB3 CB5 CG7 CE36 CT1 CT6 CT13
Crear e manter lazos de comunicación coa familia para incidir eficazmente no proceso educativo.	CB4 CG10 CE10 CT3 CT11
Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias.	CB2 CG3 CE21 CT1 CT15 CT16
Deseñar e materializar espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade.	CB2 CG3 CE6 CE8 CE9 CE19 CE22 CT2 CT12 CT16
Promover no grupo a aceptación de normas e o respecto aos demais.	CB2 CG4 CG5 CE5 CE6 CE9 CT7 CT11
Coñecer, deseñar e aplicar técnicas para identificar disfuncións na aprendizaxe.	CB3 CB4 CG3 CG6 CE1 CE4 CE7 CE9 CE10 CE22 CT1 CT6 CT8 CT16

Coñecer e deseñar situacións de aprendizaxe susceptibles de optimizar: o desenvolvemento de aspectos perceptivo-motrices; a linguaxe oral receptiva e expresiva; unha autoestima positiva e equilibrio emocional.	CB2 CB3 CG2 CG3 CG4 CG6 CG7 CE1 CE4 CE6 CE7 CE19 CE22 CE29 CT1 CT2 CT7 CT12 CT16
---	--

Contidos

Tema	
1.Paradigmas e concepcións teóricas sobre a aprendizaxe e a aprendizaxe escolar.	Contribucións do condutismo á explicación dos procesos de aprendizaxe. Aprendizaxe por observación: a teoría social cognitiva. Aportacións do procesamento da información A teoría sociocultural de Vygotsky. A teoría de Bruner e a construción do coñecemento A teoría da aprendizaxe significativo de Ausubel. A concepción construtivista da aprendizaxe escolar.
2. Contextos e factores condicionantes da aprendizaxe na idade infantil.	Ámbitos educativos nas sociedades desenvolvidas. O contexto familiar. Funcións psicolóxicas e educadoras da familia. A interacción familia-escola. Programas de formación de pais. O contexto escolar. Características das prácticas educativas escolares. Factores persoais, contextuais e relacionais que favorecen a aprendizaxe na escola. O profesor/a: elemento clave da aprendizaxe dos alumnos/as. O alumno/a: axente, protagonista e responsable da aprendizaxe. Os contidos. Outros ámbitos educativos. Os mass media como instrumentos educativos.
3.Procesos de aprendizaxe na idade infantil.	Natureza, estrutura e formulacións teóricas sobre a intelixencia. Procesos e estratexias cognitivas e metacognitivas. Implicacións na aprendizaxe escolar. Avaliación e mellora das habilidades cognitivas.
4.Procesos afectivos e motivación académica na idade infantil.	Autoconcepto: formación e relación co rendemento académico. Emocións e aprendizaxe escolar. A motivación do estudante e a aprendizaxe escolar. Estratexias motivacionais.
5.Interacción alumno-alumno e profesor-alumno na educación infantil.	Estilos de ensino e efectividade docente. Relacións profesor-alumno: representacións, expectativas e interacción. A mediación instrucional. Interacción entre alumnos e aprendizaxe escolar.
6.Contexto familiar.TICs e aprendizaxe na etapa infantil.	O uso das TICs e a aprendizaxe escolar. O uso das TICs e a instrución.
7. Métodos e procedementos de investigación en Psicoloxía da Educación.	Importancia da investigación nesta disciplina. Métodos de investigación Técnicas de investigación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	9.5	0	9.5
Presentación	10	25	35
Actividades introdutorias	6	0	6
Traballo tutelado	11	27.5	38.5
Seminario	10	25	35
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	9	11
Cartafol/dossier	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Presentación	Exposición, por grupos, diante do grupo mediano, e despois por escrito ao profesor, dos resultados da valoración de tres alumnos/as de educación infantil (3, 4 e 5 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar posibles causas das dificultades de aprendizaxe que poida manifestar un alumno/a e actuar en consecuencia.
Actividades introductorias	Actividades dirixidas a tomar contacto e recoller información do alumnado e presentación da materia.
Traballo tutelado	O estudante presenta no grupo pequeno oralmente, e logo ao profesor por escrito, exercicios adaptados ao alumnado de educación infantil, elaborados a partir das lecturas propostas polo profesor
Seminario	O estudante presenta no grupo clase, aspectos dos contidos da materia, previamente preparados, utilizando material proporcionado polo profesor, ademais das aportacións persoais que poida realizar o estudante, utilizando a bibliografía suxerida.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención individualizada ao alumnado nas horas de titoría

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	O estudante presenta no grupo clase, aspectos dos contidos da materia, previamente preparados, utilizando material proporcionado polo profesor, ademais das aportacións persoais que poida realizar o estudante, utilizando a bibliografía suxerida. forma oral ou escrita.	10	CG2 CG6 CG7 CE1 CE4 CT1 CT2
Presentación	Exposición, por grupos, diante do grupo mediano, e despois por escrito ao profesor, dos resultados da valoración de tres alumnos/as de educación infantil (3, 4 e 5 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar posibles causas das dificultades de aprendizaxe que poida manifestar un alumno/a e actuar en consecuencia.	20	CG4 CG10 CE6 CE7 CE9 CE10 CE19 CE21 CE29 CE36 CT9 CT11 CT13
Traballo tutelado	O estudante presenta no grupo pequeno oralmente, e logo ao profesor por escrito, exercicios adaptados ao alumnado de educación infantil, elaborados a partir das lecturas propostas polo profesor.	20	CG4 CG5 CE5 CE6 CE9 CE10 CE19 CE22 CT8 CT11 CT12

Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	30	CG6 CG7 CE1 CE4 CE6 CE19 CT1 CT2
Cartafol/dossier	O estudante presenta, oralmente no grupo pequeno, e por escrito ao profesor, evidencias de cal foi o seu traballo con relación aos contidos da materia e e súa participación nos traballos de grupo.	20	CG6 CE5 CE9 CT1 CT2 CT8 CT15 CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na convocatoria de Xullo, unicamente se avaliarán as competencias ou actividades non superadas na convocatoria correspondente ao seu cuadrimestre.

No caso de que algún estudante non poida ser obxecto dunha avaliación continua, nin o seu traballo poida ser titorizado polo docente, realizará unha proba sobre os contidos teóricos, que suporá o sesenta por cento da cualificación final, e outra sobre os contidos prácticos, que representará o corenta por cento da cualificación final. Para superar a materia será preciso que en cada unha das partes (teórica e práctica) acade un cincuenta por cento da cualificación establecida para cada parte.

Consultar día/hora/lugar do exame na web da Facultade (apartado *datas exames*).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Coll, C., Palacios, J. e Marchesi, A. (comps.),, Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de la Educación Escolar, 2ª ed, Alianza Editoria, 2001, Madrid

Feldman, J.R., Autoestima ¿cómo desarrollarla?. Juegos, actividades, recursos, experiencias creativas., Narcea, 2000, Madrid

Baque, M., 600 juegos previos a la lecto-escritura, CEAC, 2001, Barcelona

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. e Valle, A., Manual de Psicología de la Educación., Pirámide, 2002, Madrid

Bibliografía Complementaria

Alonso, J., Motivar para el aprendizaje, Edebé, 1997, Barcelona

Arranz, E. (coord.), Familia y desarrollo psicológico, Pearsons Prentice Hall, 2004, Madrid

Beltrán, J., Procesos, estrategias y técnicas de aprendizaje., Síntesis, 1993, Madrid

Beltrán, J. e Bueno, J.A., Psicología de la Educación, Boixareu Universitaria, 1995, Barcelona

Beltrán, J., Moraleda, M., Alcañiz, E., G. Calleja, F. e Santiuste, V., Psicología de la educación, Eudema, 1995, Madrid

Bueno, J.A. e Castanedo, C. (Coord.), Psicología de la educación aplicada (2ª ed.), CCS, 2001, Madrid

Coll, C (Coord.), Psicología de la Educación, Ediuoc, 1998, Barcelona

Coll, C., Palacios, J. e Marchesi, A. (comps.), Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de la Educación, 8ª impresión, Alianza, 1994, Madrid

González, E. e Bueno, J.A. (Coord.), Psicología de la Educación y del Desarrollo en la Edad Escolar, CCS, 2004, Madrid

González-Herrero, M.E., López, O. e Prieto, M.D., Psicología de la Educación, Universidad de Murcia. ICE, 2003, Murcia

González-Pienda, J.A., Núñez, J.C., Álvarez, L. e Soler, E (Coord.), Estrategias de aprendizaje, Pirámide, 2002, Madrid

Del Barrio, M.V., Emociones Infantiles. Evolución, evaluación y prevención, Pirámide, 2002, Madrid

Elias, M.J., Tobias S.E. e Friedlander B.S., Educar con inteligencia emocional, Plaza y Janés, 1999, Barcelona

Lantieri, L., Inteligencia emocional infantil y juvenil. Ejercicios para cultivar la fortaleza interior en niños y jóvenes, Santillana, 2009, Madrid

Martín, C., Psicología del desarrollo y de la educación en la edad escolar, Librería pedagógica, 1999, Madrid

Mayer, R.E., Psicología de la Educación:Vol.II. Enseñar para un aprendizaje significativo, Pearson Prentice Hall, 2004, Madrid

Moraleda, M. (coordl), Psicología en la Escuela Infantil, Eudeme, 1992, Madrid

Pozo, J.I., Aprendices y maestros: la nueva cultura del aprendizaje, Alianza, 1996, Madrid

Puente Carracedo, H., Autoestima e aprendizaxe -unha aportación a través do debuxo, Ir Indo Edicións, 1997, Vigo

Puente Carracedo, H., A autoestima no ensino □unha resposta práctica ó fracaso escolar, Nosa Terra, 2003, Vigo

Sampascual, G., Psicología de la Educación, UNED, 2001, Madrid

Santrock, J.W., Psicología de la Educación, McGraw-Hill, 2002, México

---

Sastre Vilarrasa, G. e Moreno Marimon, M., Resolución de conflictos y aprendizaje emocional, Gedisa Editorial, 2002, Barcelona

---

Sprinthall, N.A., Sprinthall, R.C. e Oja, S.H., Psicología de la Educación, 6ª edic., McGraw-Hill, 1996, Madrid

---

Trianes, M.V. e Gallardo, J.A. (coord.), Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares, Pirámide, 2004, Madrid

---

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. e Valle, A., anual de Psicología de la Educación, Pirámide, 2002, Madrid

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/O05G110V01304

Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/O05G110V01402

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104
